Nr. 57. Sibiiu, Joi, 17 Maiu v. 1879. *Anul XXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
şi la espediţiunea de inserţiuni **Haasenstein & Vogler** in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Desbaterea proiectului de lege despre impunerea limbei maghiare.

(După ţiarul stenografic al dietei).

Şedinţa din 30 Aprilie 1879.

(Urmare).

Aladár Molnár (continuare):

§ 5 din art. leg. IV: 1805 declară, că după ce conform art. leg. VII: 1792 limba maghiară este primită de obiect ordinariu de învĕţămênt, Majestatea Sa se va îndura a se îngrigí pentru esecutarea lui. Noi scim, că dieta din Buda a trimis o deputaţiune şi în afaceri scolare publice. Pe basa lucrărei acesteia s'a statorit a doua *ratio educationis* adecă metoda învĕţămêntului şi s'a edat la anul 1806 de regele Francisc. În aceasta *ratio educationis* din anul 1806 § 8 al cap. 5 ţice următoarele: *De studiis scholarum vernaculorum generatim! Linguae patriae usum civi Hungaro esse omnino necessarium nemo est, qui ambigat: idcirco cura ubique peculiaris et continua erit în scholis Hungariae adhibenda, ut illius cognitisne adolescentes pariter imbuantur etc.* Se ţice dar în principiu şi îndeobşte, că trebuie să se îngrigească în fie-care scoală populară, ca fie-care cetăţean să înveţe limba maghiară. Aceasta a fost la anul 1806 în decretul regesc esmis de împĕratul şi regele Francisc. Aceia cari au compus şi au esmis decretul regesc doar nu se vor puté învinoviţí de şovinisti? Şi în acelaşi decret limba maghiară s'a făcut obiect obligatoric de învĕţămênt şi pentru *scholae primariae* adecă pentru aceea scoală poporală, unde se cresc şi învĕţători. (§ 23). Nu voiesc să vorbesc mai mult despre legea din 1846, care a cetit-o domnul deputat Madarász.

Nu este dar ceva nou, că limba maghiară îndeobşte s'a făcut în toate scoalele ţĕrei, şi în scoalele poporale cel puţin în principiu obiect obligatoric de învĕţămênt; aceasta nu este o ideă, ce s'ar fi născut în capul şovinistilor maghiari sau a neofiţilor în decursul mişcărilor naţionale, căci de când 'şi-a estins statul îngrigirea sa şi asupra scoalelor populare aflăm urme la noi, că statul in mod foarte firesc a nisuit, ca limba sa oficială să o facă tuturor înţelegibilă. Pecât timp s'a putut spera a face în ţară limba germânâ de limba statului, s'a nisuit a se întroduce limba germână; îndată ce a încetat aceasta, s'a început îndată a se îngrigí pentru instrucţiunea limbei maghiare (*aplaus*).

Aceasta este foarte firesc, dacă considerăm, că voim să crescem în scoala poporală nu numai oameni, ci totdeodată şi cetăţeni ai statului (*aplaus viu*). Dacă dar statul voiesce a cultiva copiii patriei comune deodată şi pentru calificaţiunea de lipsă cetăţanului, aceasta este o misie foarte firească, ba chiar o datorinţă (*aplaus viu*).

Cu privire la gimnasii ei o şi conced aceasta; dar în scoala poporală, ţic ei, aceasta este imposibil, căci nici timp nu este; şi nici n'ar fi necesar. Locuitoriul dela ţară poate merge, precum ne spune domnul dep. Mocsáry, în unele regiuni în depărtare de miluri, până află unul ce vorbesce limba maghiară. Numai să nu uite domnul deputat, că poporul numai este *glebae adscriptus*, numai este legat la ţarină, precum a fost mai înainte când cu constituţia feudală, ci că el se mişcă liber, şi dacă în satul unde respectivul a trăit ca copil, nu locuesce nimeni cu care ar puté vorbí unguresce, unde este el asigurat, că sau necasul sau norocul îl va aduce pe el într'o regiune, unde trebuie să scie unguresce, apuca-va el o carieră mai înaltă, sau remâne-va în cercul seu? Îmi aduc aminte, când în anul 1868 sau 1869, servind eu în ministeriul cultelor, am fost odată la deputatul domnul Kuhinka. Aflând locuitorii din localităţile vecine că a sosit cineva din ministeriu, a venit o deputaţiune de primari la mine, tot Slovaci, cu care numai prin un tălmaciu am putut comunica, si mĕ provocară a aşterne ministrului cererea lor, ca să se instrueze la ei limba maghiară, căci ar fi tare greu pentru ei, când se duc la Losoncz sau într'alt loc la têrg, că nu pot vorbí unguresce ci au lipsă de un tălmaciu. — Aşadară acestia simţiau, — nu pe o carieră mai înaltă, ci în sfera lor proprie necesitatea învĕţămêntului limbei maghiare.

Domnul deputat Polit ţice, că acolo unde se simte necesitatea, naţionalităţile vor îngrigí pentru instrucţiune. Da, aşa e, însĕ planul de învĕţămênt nu se statoresce de popor care simte necesitatea ci de acei domni, între cari mulţi adese din alte considerări sau din preocupaţiune naţională nu voiesc a permite poporului, deşi ar avé într'adevĕr lipsa, a învĕţa limba maghiară. Eu voiesc on. casă să citez spre acest scop un esemplu. În gimnasii şi în scoalele medii ei nu au obiectări în contra învĕţămêntului limbei maghiare; ci recunosc că aceia, cari apucă pe o cale care ne recere studii mai înalte şi voiesc a se face deputaţi, funcţi[illegible] administrativi juţi etc, au lipsă de ea. Şi ce esperiăm şi aici? Să se cerceteze, cum să instruiază în gimnasii limba maghiară! Este adevĕrat, că în fie-care clasă limba maghiară este obligată cu douĕ sau mai multe oare, dar *in praxi* treaba se întocmesce astfel, ca în cele 2 oare se împreună 3—4 clase; în programă aflăm, că fie care scolariu învaţă 2 oare pe sĕptĕmână unguresce, dar aceea nu stă acolo, că pentru acele 2 oare sûnt întrunite 3—4 clase, şi astfel resultatul instrucţiunei este cam nulă. Aşadară treaba nu se poate da cu totul pe mâna domnilor cari conduc diversele corporaţiuni, ci chiar în interesul poporului însuşi este necesar, a se îngrigí pe calea legei (*aplaus viu*).

Da, însĕ, ţic domnii deputaţi Polit şi Mocsary, acest proiect de lege nimicesce autonomia bisericilor cu privire la afacerile lor scolare, care în Ungaria este garantată în mod legal, şi el vatĕmă legea naţionalităţilor.

Cu privire la cea din urmă îmi permit a mĕ ruga, ca să mi se arete cu care § al legei de naţionalităţi stă în contraţicere proiectul de lege de faţă? În legea naţionalităţilor este esprimat, că fie-care naţionalitate poate cultiva liber limba sa proprie şi a cresce pe copiii sei în aceasta limbă. Dacă ţicem noi, că în scoale să se instrueze şi limba maghiară, dar cu toate aceste limba instrucţiunei să fie limba maternă a scolariului, stă aceasta în contraţicere cu legea naţionalităţilor? Eu nu cunosc nici un singur § al legei naţionalităţilor cu care aceasta ar sta în contraţicere. (*Adevĕrat!*)

Încât privesce autonomia bisericilor, recomând atenţiunei onoratei case simplu împregiurarea, că Maj. Sa a sancţionat statutele scolare ale bisericilor sêrbesci şi românesci cu adausul foarte firesc, că ele nu împedecă disposiţiunile mai târţie ale legislaţiunei. În fie-care stat corporaţiunile, fie ele bisericesci sau altele, formează, faţă de totalitatea statului numai o corporaţ[illegible] statutele lor corespunţĕtoare într'un timp anumit legilor de atunci nu pot prejudeca legislaţiunei viitoare.

Aceeaşi are valoare şi cu privire la autonomia protestanţilor. În § 5, dacă nu greşesc, a art. leg. 26 din 1791, care formează o basă esenţială a autonomiei bisericesci, este esprimat clar, ca Maj. Sa statoresce după ascultarea staturilor *ordo studiorum* şi că acest *ordo studiorum* este a se întroduce şi în scoalele protestanţilor. Ce însemnează aceasta? Că Maj. Sa îl statoresce după ascultarea staturilor! Pe calea legei. (*Aprobare*).

Aşadară legislaţiunea o spune clar şi 'şi-au reservat a statorí *ordo stu-*

FOIŢA.

Musică.

Concertul „Reuniunei române de cântări“ din Sibiiu.

Duminecă în 13/25 Maiu am avut plăcerea a vedé păşind earăşi juna noastră reuniune înaintea publicului. Puţine sĕptĕmâni numai a trecut decând ea a secerat aplause bine meritate în concertul Seghedinenilor şi astfel graba cu care s'a arangiat „producţiunea estraordinară,“ anunţată pe Duminecă în sala de la „Împeratul Romanilor“, ne-a cam surprins. Acest concert fù numit de către anunţurile şi placatele societăţii „producţiune estraordinară“ şi el merită cu atât mai mult numirea aceasta, cu cât a fost „însoţit de danţ“. Nu înţelegem cum de odată reuniunea de cântări a ajuns a lega de concerte şi petreceri de danţ, şi tocmai în casul de faţă, unde şi nemembrii, plătind tacsa ficsată, au avut întrare la concert? Dacă scopul reuniunei a fost, a dobândí un succes material în favoarea cassei, danţul, fiind împreunat cu cheltueli, trebuia să lipsească, ear dacă scopul societăţii a fost a'şi face o petrecere „însoţită de danţ“, n'a avut loc concertul şi în acest cas întrarea trebuia să fie reservată numai celor invitaţi, fie ei membrii sau nemembrii. A arangia însĕ petreceri de danţ, la care fie-cine, plătind un floren, poate lua parte, nu este tocmai convenabil cu demnitatea societăţii.

Programa concertului a fost compusă de astădată numai din piese pentru cântare şi în asemĕnare cu programa concertului prim ea se poate numí cu drept cuvênt mai puţin variată şi mai seracă. Cu toate aceste trebuie să recunoascem tendenţa laudabilă a produce piese de valoare adevĕrat clasică, precum este „Primăvara“ din „Anotimpurile“ de Haydn. Şi dacă este să vorbim mai ântăiu despre acest punct, fără îndoială cel mai valoros şi cel mai interesant din întreaga programă, constatăm cu plăcere, că din esecutarea lui s'a vĕdut pre tot locul, că dirigentul reuniunei domnul J. Frühling a pus o deosebită deliginţă şi silinţă în studiarea acestei piese pentru a o produce aşa cum merită. Diliginţa d-sale a şi fost încoronată prin o esecutare în cea mai mare parte esactă a corurilor; cu deosebire şi preste asteptare bine a reuşit Fuga (Nr. 4. *Allegro più mosso*). Solii (sopran, tenor, bas) au contribuit după puteri la succes. Sopranul (doamna A. M.) a escelat pre lângă glasul foarte simpatic prin o esecutare precisă. Basul (domnul P. C.) a suferit încât-va prin o indisposiţiune a glasului, ce sau băgăt de samă cu deosebire la recitativul ariei (nr. 3)., ear tenorul (domnul I. P.) ar fi produs mai mult efect dacă ar fi fost spriginit îndestul de organul, despre care dispune. Acompaniamentul pe piano (domnişoara S. B.) a fost esecutat în toată privinţa cu deosebită desteritate şi esactitate şi o parte insemnată a aplauselor însufleţite, prin care publicul a distins producţiunea, compet pianistei.

Celelalte puncte ale programei' patru coruri naţionale, au reuşit bine.

Concertul puté fi şi mai bine cercetat decât a fost. Petrecerea de danţ a fost foarte animată.

Aventurile doctorului Van-der-Bader.

Din franţozesce de Evariste Carrance.

(32 urmare.)

XXIII.

In care doctorul Van-der-Bader crede a fi aflat în sfêrşit pre Michelet şi Amorul, dar nu află nici pre unul nici pre celalalt.

— Dar cum se poate că d-nul Michelet să fie în Marseille?

— Vasul Caid, pare că a descălecat la Messina, respunse dl Teissier, şi în această cetate clientul meu a aflat o epistolă din Paris, care i aduse scirea că s'a întêmplat la dênsul un furt îndrăsneţ.

Van-der-Bader asculta ca un om beat.

diorum şi aceasta este deobligătoare pentru toate confesiunile şi pentru protestanţi. (*Aprobare*). Din aceasta causă obiectele de învĕţămênt obligatorice pentru scoalele confesionale sûnt prescrise în legea instrucţiunei populare din anul 1868. Dacă legislaţiunea a însemnat în anul 1868 cinci până şase obiecte de învĕţămênt obligate, care au valoare şi pentru scoalele protestanţilor, şi de present statoresce un nou al şeptelea obiect de învĕţămênt, care de asemenea va fi obligat în toate scoalele confesionale, vatĕmă ea oare prin aceasta autonomia protestanţilor sau a altei confesiuni? (*Aplaus*). Pe aceaşi basă, pe care legislaţiunea a statorit în anul 1868 obiectele de învĕţămênt obligate, poate ea statorí şi un nou obiect de învĕţămênt fără a vătĕma autonomia.

Câtă stimă dovedesc de alt cum protestanţii faţă de lege, se vede din un nou esemplu cu care pot serví. La adunarea generală a cercului bisericesc reformat din Baranya ce s'a ţinut acum în Aprilie, au peţionat 4 învĕţători din Slavonia, anume din Szent-Lászlo, Korogy Maraszt şi Retfa'u, pentru ca cercul bisericesc să iee în scut, cerênd de la ei inspectoratul scolar laic din Agram a instrua limba croatică ca obiect de învĕţămênt obligat, spre care scop ei nu sûnt apţi. Aşa dară din Slavonia petiţionează învĕţători din comune, care aparţin Croaţiei dar în cele bisericesci se ţin de Ungaria, din causă că oficiul din Agram voiesce a se instrua limba croatică ca obiect de învĕţămênt obligat. Şi ce a respuns la aceste cercul bisericesc? El respunde: Dispunênd cu privire la instrucţiunea in limba croatică legea ţĕrei de acolo, acest cerc bisericesc nu se simte îndreptăţit, a lua hotărîri cari ar sta în contradicere cu legea şi recearcă pe învĕţătorii respectivi, ca să se supună legilor ţĕrei şi să nisuiască a 'şi însuşí limba croatică. Eată, cercul bisericesc din [illegible] causă, el nu să provoacă la încheieri de pace, la autonomie, ci dice: In Croaţia dispune legea, ca limba croatică să se instrueze ca obiect obligat ei să se supună legei, şi dacă nu sciu limba croatică, ei să o învețe. (*Aprobare*). Astfel înţeleg organele noastre oficiale autonomia (*Aprobare*).

Şi nouă să ne fie frică în patria noastră proprie în Ungaria că, dacă înălţăm limba maghiară ca limbă ofisială a statului la obiect de învĕţămênt obligat în scoalele poporale, să ne fie frica, dic, că vătĕmăm prin aceasta autonomia bisericelor? (*Aplaus*).

Afirmaţiunea domnului deputat Strĕvoiu, că Românii ar fi primit acest proiect de lege cu neîncredere întemeiată, a voit să o întărească în partea cea mai mare cu astfel de fapte cel puţin fapte afirmate de Domnia sa, cari nu stau în nici o legătură cu proiectul de lege de faţă. Eu conced că lor li s'a întêmplat nedreptate într'un sau într'alt cas, fie de cătră ohcii interne fie de cătră guvern însuşi, eu nu sciu; el afirmă, că dintre ei n'ar fi aplicaţi destui la judecătorie, la administraţiune şi a. m.; eu conced; dar aceasta n'are nimic de a face cu învĕţămêntul obligatoric al limbei maghiare

Eu din parte'mi cu privire la Români aş recunoasce de datorinţa mea patriotică, pe cât timp sûnt membru al dietei, ale face dreptate la cas, când li s'ar fi vătĕmat vr'un drept. Şi eu cred că delăturarea neîncrederei ce esistă între Români şi Maghiari este necesară în interesul ambelor părţi, dar aceea să 'mi permită dnul deputat a observa, că neîncrederea numai în acel mod poate înceta, dacă vom avé reciproc încredere. Pe câttimp fie-care parte aşteaptă, că cealaltă parte să slăbească din neîncredere, pe cât timp fie care parte privesce lucrurile nu în coloarea lor naturală, ci prin ochelarii neîncrederei, pe atât timp încrederea reciprocă nu poate sporí. Adresezese ei cătră naţionalitatea maghiară cu acel simţimênt sincer de inclinare, care este motivat prin relaţiunea ce esistă între noi şi prin posiţiunea ambilor, şi ei pot fi convinşi că încrederea reciprocă nu va lipsí, tocmai din causă fiind cá suntem avisaţi unii la alţii. Dar facă ei începutul (*Aplaus*).

(Va urma).

Revista politică.

Sibiiu, în 16 Maiu.

Nu scim este pură întêmplare sau logica urmărilor firesci, că, după promulgarea legei pentru limba ma[illegible] poporale, a urmat în casa deputaţilor din Budapesta la ordinea dilei proiectul de legea penală poliţiană. Proiectul acesta devenind lege va fi parte întregitoare a codicelui penal unguresc, fără de care acesta până acum nici că s'a putut pune în lucrare. Legea aceasta are într'atâta o înrudire sufletească cu cea pentru limba maghiară, încât prin disposiţiunile ei se va restringe libertatea garantată prin alte legi anterioare.

În şedinţa de la 24 dep. Helfy a interpelat pe ministrul president despre natura convenţiunei austro-turcesci în privinţa Novibazarului şi dacă are ministrul de gând să aducă tratatul pe masa dietei. Ministrul president a promis că va respunde la interpelaţiune în decursul septĕmânei.

Este un fenomen rar şi neesplicabil în politica internă şi esternă austro-ungurească, că „P. Ll.", organul din care ne dedasem a audí sunetele ministeriului unguresc şi ale ministeriului de esterne, de vre-o câte-va dile, se presentă cu descoperiri de atâta greutate, încât pare că anume vrea să compromită pe contele Andrássy. Odată un corespondent de la Viena descopere, resturnând ceea ce se susţinù de diare la timpul seu, că contele Andrássy ar fi refusat ofertul ţarului rusesc: Bosnia şi Erţegovina, şi dice, că contele Andrássy n'a refusat ofertul, ci înţelegerea asupra unei procederi comune cu Russia s'a stricat numai din causa pretensiunei asupra Novibazarului până la Mitroviţa, cu care pretensiune însĕ Rusia nu s'a învoit.

Altă descoperire face „Pester Ll." prin o coresp. din Seraievo. Oficiosul arată foarte pe faţă ce têrg rĕu a făcut Andrássy cu convenţiunea turcească, ce împresiune rea esercită acea convenţiune asupra militărimei şi ce ilusorică este ocupaţiunea proiectată a Novibazarului, în care se espune o garnisoană circa de 5000 soldaţi, separaţi prin o depărtare de cale de douĕ dile de trupele din Bosnia, celor mai necalculabile eventualităţi. — A treia descoperire privesce transacţiunea cu Cehii încă din timpul lui Hohenwart. Contele Andrássy, dice „P. Ll." într'o corespundenţă din Praga, se învoise fără de reservă cu transacţiunea în conturele proiectate de conducĕtoriul ceh, Rieger. Mai târdiu însĕ a făcut unele escepţiuni şi după vre-o câteva dile în urma escepţiunilor a pâşit de-adreptul contra Cehilor.

Să fie vre-o legătură între erupţiunile aceste ale lui „P. Ll." şi între testimoniul de hărnicie, ce „Politik" din Praga într'un articul întitulat „Transacţiunea cu Boemii" îl dă d-lui ministru Tisza? „Pol." vorbind despre bunătăţile transacţinnei cu Boemii şi despre foloasele unei delegaţiuni cu o sferă mai largă, dice că amêndouĕ se pot face cu ajutoriul lui Tisza. Pentrucă el a dovedit că este în stare a îndupleca dieta la ori-ce voiesce. El a îndupleca Ungaria să trăiască şi fără de bancă proprie; el, cu toate că doamnele aristocraţiei maghiare în entusiasmul cel mare al Maghiarilor pentru Turci, sărutaseră mânile cele mângite ale dervişilor turcesci, a sciut aduce dieta, compusă mai numai din elementul maghiar, să încuviinţeze ocupaţiunea Bosniei şi Erţegovinei.

Nu ne vine a crede să esiste legătură între cele din „P. Ll." şi „Politik," căci „Pest. Ll." are în trecutul seu multe esemple despre precipitate schimbări, pentruca mai curênd sau mai târdiu eară să se schimbe. Este pĕtruns şi el de politica interesele or. Cumcă nu greşim, se vede şi din întimpinarea ce avù contele Andrássy în Budapesta cu ocasiunea desvălirei monumentului lui Eötvös, ce se întêmplà în dilele aceste.

Pe la mijlocul lui Iulie, spune „Bohemia", se va ocupa linia Lim în paşalicul Novibazarului. Despre înaintarea trupelor austro-unguresci se scrie la „Nat. Ztg." că Austria a bună samă a recercat Berlinul să întrevină la Roma pentru a i se da ajutoriu în drumul spre Salonic. Coresp. atinge apoi şi coardele cestiunei grecesci şi ligei albanese, cu care ocasiune amintesce şi de nedumerirea Italiei, vĕdênd stindardele austriace pe ţĕrmul resăritean al Adriei.

Cestiunea orientală este atât de bogată în încurcături, încât ţine încă toată Europa în arme. Nedumeririle şi rivalităţile între puteri se desvoaltă în mĕsura, în care se desvoaltă cestiunea orientală. Se vorbesce deja şi de o ligă maritimă contra Angliei, de alianţe franco-rusesci etc., cari deşí sûnt deocamdată numai vorbe, sûnt simtome, după care se poate face diagnosa situaţiunei. Între alte mai spune „Köln. Ztg." că Francia încă are să ese din reserva de până acum. „Avem 2.000,000 soldaţi, pentruce să nu avem şi politică," să fie dis Gambetta.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Lugoş, în 12 Maiu v, (Primirea festivă a episcopului Mihali*). Poporul român maltratat astădi până la estremitate de jugul suferinţei cel grou apĕsat şi de povara grijei, stă dripit la pământ, şi de ací ridicându-se numai din când în când caută spre adevĕr şi sinceritate si atunci vĕdênd îndepărtarea cea mare a acestora strigă cu inima înfrântă: Apropiaţi-vĕ!

*) Dăm loc acestei corespondenţe cu o deosebită satisfacţiune cu atât mai mult, cu cât faptele lovesc în faţă afirmaţiunea comitelui suprem al comitatului Caraşului d-lui Ujfalusy, făcută în casa Magnaţilor din Budapesta. Cetitorii nostri 'şi vor aduce aminte că acest domn comite a dis cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege pentru împunerea limbei maghiare: că locuitorii acestor comitate (dl Ujfalusy este tot odată şi comisar regesc al comitatului Severin) vor primí cu bucurie întroducerea limbei maghiare în toate scoalele! Faptele dovedesc tocmai contrariul. Red.

— Un furt? întrebà Ellermann?

— De necredut! Închipuiţi-vĕ că în absenţa d-lui Michelet douĕ persoane sau înfăţişat în locuinţa sa, şi au scos prin înşelăciune epistole importante dela o servitoare a lui.

— Dar ea ni le-a încredinţat din propria sa voie, rĕspunse Ellerman cu mândrie.

— Ce fel! Domnule D-Ta esci?... Van-der-Bader apucà pe Teissier de braţ.

— Du-mĕ la marele bărbat, dise el; acum sûnt liniştit, pot să'l vĕd.

Ellermann opì prin un semn pre profesor.

— Încă nu, scumpul meu învĕţătoriu; şi adresându-se otelierului care stătea mut de uimire, dise:

— Prietenul meu şi eu, ne-am propus a căuta şi a vorbí cu d-nul Michelet, care este unul din cei mai dintâi învĕţaţi ai lumei.

— Cel dintâiu, adause Van-der-Bader.

— Aşa dar! dise Teissier.

— Şi, continuà studentul, tinera servitoare ce o aflarăm la dênsul, audind că plecăm la Marseille pentru a ne întâlní cu stăpânul ei, ne-a rugat a'i aduce acele epistole.

— Le aveţi la D-Voastră?...

— Eată-le, rĕspunse Ellermann, întindendu'i un mic pachet legat cu îngrigire; nu le-am lăsat de la mine nici chiar un moment.

— Să mergem! Michelet este aici vreau să vorbesc cu dênsul fără amênare, dise profesorul agitat.

— Îl voiu însciinţa mai ântâiu despre aceasta, replicá Teissier. Asceptaţi-mĕ, domnilor, voiu revení la moment.

— Eu îţi urmez.

— Nu, domnule doctor, îl rugà Ellermann; dl Michelet nu Te cunoasce, este ne-apĕrat de lipsă ca să fie mai ântâiu însciinţat.

— Vĕ voiu afla în camera D Voastră, dise otelierul eşind pe uşă.

— Are dreptate. Vină d-le doctor, şi Te linişteşce.

— Sûnt liniştit, pe deplin liniştit, scumpul meu, dise învĕţatul cu o agitaţiune estremă.

Îl voiu vedé în sfĕrşit pe acest sublim cercetător! Ah! Tot mai trăesce Dumnedeul oamenilor de bine! Toate ostenelele, toate necazurile vor fi uitate. Ai facut bine că 'mi-ai urmat, prietine, îl vei vedé şi D-Ta dimpreună cu mine.

Eu îi voiu împărtăşí neliniştirile şi lucrările mele, el îmi va arĕta adevĕrata cale: aceea care conduce spre amor; o! tesă măreaţă! o! studiu admirabil!...

Învĕţătoriule, Te rog, moderează-Te.

— Mĕ moderez, domnule Ellermann, dar eată-mĕ ajuns la ţintă, nu me pot reţiné şă nu strig: Victoria! Ce carte minunată a scris acest om!

— Ei dar' cugeta Ellermann, omul meu aiurează!

— Scii D-Ta că această carte 'mi-a scăpat viaţa adi-dimineaţă, continuà Van-der-Bader, glonţul s'a oprit dinaintea ei, el n'a cutezat să profaneze aceste pagini nemuritoare.

— Domnule doctor pare că vine cine-va, s'aud paşi pe coridor; liniştesce-Te, Te rog!

— Şi D-Ta care ai fost soţul meu în cercetările mele, urmà învĕţatul, D-Ta vei fi fericit, vei lua pe Lisbeth de soţie, pe Lisbeth, pe care o iubesci. Oh! aş vré ca toată lumea să fie cu voie bună, eu nu sûnt egoist, eu...

În acest moment uşa se deschise indĕrĕt, şi un om de vre-o patrudeci de ani, cu faţa deschisă şi senină, se oprì pe prag.

— Michelet! Marele Michelet! strigà Van-der-Bader aruncându-se spre cel străin.

— Eu sûnt, dise acesta, încercând a se da la o parte pentru a face loc lui Teissier, care era agitat de o curiositate prea legitimă, pentru a fi indiscret.

Van-der-Bader se închinà cu gravitate.

— Domnule Michelet, dise el cu glas înnecat, am venit de la Leyden pentru a saluta în D-Ta pre unul din cei mai miraculoşi oameni ai secului nostru.

— Ce spui, domnule; sûnt într'adevĕr uimit...

— 'Mi-aş fi jertfit viaţa pentru a Te căuta, continuà eroul nostru, aceasta a fost dorinţa cea mai ferbinte, visul dilelor mele! Lumea întreagă îmi dădea titlul de învĕţat, şi eu însumi mĕ credeam învĕţat până în mo-

Numai prin adevĕr şi sinceritate se poate clădí cu temeiu bun orice fericire; a propaga fericirea pre basa adevĕrului şi sincerităţii sunt chemaţi mai ântâi păstorii sufletesci ai poporului. La înălţimea acestei chiămări sânte veḑênd poporul român al Lugoşului redicat pe cel dintâi păstoriu sufletesc carele se află în mijlocul seu cu mândriă se ridică şi ascultând cuvintele acestuia rostite în înalta casă a magnaţilor din Budapesta într'u apĕrarea tesaurului seu celui mai scump a limbei, — n'a putut intrelăsa a nu da espresiune viuă consinţemêntului seu faţă de această deamnă representare a lui în aceeaşi înaltă casă legiuitoare prin demnul seu păstoriu, Ilustritatea Sa domnul Episcop Victor Mihály — şi prin aceasta tuturor iubiţilor sei păstori sufletesci, ce s'au presentat la acel înalt loc şi au apĕrat după adevĕr şi sinceritate această sântă causă, ci adunêndu-se cu toţii mai ântêi in 3. Maiu a. c. v. la rê'nturnarea Ilustrităţii Sale dela Budapest'a a alergat la otarul oraşului, acolo întimpinat de elita înteleginţei noastre fù binevĕntat prin Reverendisimul domn preposit Stefan Moldovan, apoi sosind între sunetile armonioase ale clopotelor ambelor biserici naţionale la locul reşedinţei, mulţimea poporului adunat îl salutà cu strigări frenetice de „să trăească", eară mult Stimatul nostru domn advocat Tit Haţeg prin o cuvêntare, ca scoasă din inim'a noastră i mulţămì şi'l asecurà, că totdeauna şi în tot locul unde îşi va ridica cuvêntul spre a apăra adevĕratele interese ale poporului român — poporul acesta mult cercat va scí a'l înbrăţoşa cu iubire fiiască şi nu 'şi va închide braţul spre a 'l sprijiní. În sufleţirea ce au produs atât cuvintele aceste călduroase, cât şi rêspunsul cel adênc pĕtrunḑĕtoriu al Ilustrului păstoriu n'au putut mulţămí pre acest popor sătos după adevĕr şi sinceritate, ci vĕḑênd, că adevĕrul mai cearcă odată a sĕ apropia de sinceritate, i dă ajutoriu — provocând pre cei chemaţi, ca manifestaţiunea aceasta să se continue. Şi urmarea a fost, că in seara de 6/18 Maiu adunându-se mulţime de popor din loc şi împregiur, se arangià un conduct de torţe foarte imposant. — Împosant, fiindcă nici ploaia, ce a început a se versa n'a putut stâmpĕra dorul mulţimei adunate întru manifestarea unei iubiri sincere, căci toţi strigau cu un glas: inainte!

La auḑul acestora brava noastră reuniune de cântări primind în sinul seu pre fraţii şi vecinii lor chorul plugarilor din Costeiul mare intonară numai decât cântul: „dulce-i vieaţa soldatului ferice" şi aşa se pune conductul în mişcare şi ajungênd la locul reşedinţei episcopesci după întonarea „cântului Gintei latine" preţuitul nostru fiiu şi concetăţan, advocatul Coriolan Brediceau, cu un glas înalt, adresà ilustrului păstoriu român Victor Mihály următoarele cuvinte:

Ilustrisime, Preasânţite domnule episcoape!

„Poporul carele nu'şi iubesce „limba şi naţiunea sa nu merită să „esiste şi nu va esista!

„Ḑeci seculi trecură de când „noi, un braciu al mamei „Roma" „am cuprins acest pămênt şi cu „gloria străbună pre frunte, cu iu„birea limbei şi naţiunei în inimă „am vĕḑut trecênd seclu după se„clu cu forţele, viforele şi unelti„rile lor, dar Români ne-au aflat; „Români ne-au lăsat! — pentrucă „poporul consciu de tesaurul, ce „conţine limba sa naţională; mân„dru pre caracterul seu de Român, „a căutat şi a aflat asil sigur lim„bei şi naţiunei sale în biserică „şi scoală.

„Biserica, mama noastră „bună, a scutit cu dumneḑeescii şi „neînvingiverii sei muríi individuali„tatea noastră naţională.

„Scoala, isvorul desceptării, a „nutrit flacăra naţională a iubirei, „limbei şi naţiunei noastre.

„Acestę asile eluptate cu ne„spuse jertfe prin devotamentul po„porului nostru cătră vatra stră„moşască prin torenţi de sânge pen„tru Domnitoriu; aceste asile câşti„gate prin admirabila contopire a „patriotismului cu caracterul nos„tru naţional, aceste asile până a„cum au fost garantate şi prin le„gea positivă.

„Prin proiectul de lege, care „va să prescrie întroducerea limbei „maghiare de studiu obligat în scoa„lele noastre poporale şi confesio„nale, vedem atinsă nu numai auto„nomia bisericilor şi scoalelor ro„mâne, ci îngreunată in mod ne„suportabil instrucţiunea intelec„tuală — şi prin aceasta progresul „cultural al poporului nostru; ve„dem paralisate drepturile naturale „ale părinţilor de a altoí în inima „pruncilor în limba maternă simţi„rile şi caracterul lor; vedem peri„clitată esistenţa a mii de docenţi, „cari cu bună credinţă, după toate „formele legei sustătătoare în vi„goare, 'şi-au întemeiat familia lor „şi fericirea aceleia pre aceasta ca„rieră sublimă dar tot de-odată grea „şi amară

„Nici act al accentuatei frăţie„tăţi, nici semn al pretinsei egali„tăţi, nici speranţă la un succes „practic nu vedem în acel proiect, „ci cu îngrigiri basate cunoascem „importanţa cestiunei, greutatea si„tuaţiunei noastre.

„Cestiunile importante, situa„ţiunile grave au născut pururea „luptătorii lor dar au aflat totdea„una şi naţiunea română: una în „credinţă în simţirile sale.

„Ilustritatea Ta ca membru al „casei magnaţilor aţi manifestat „simţemintele Ilustrităţii Voastre faţă „de acest proiect, dar Vĕ asigur, „cumcă cuvintele rostite de Ilustri„tatea Ta în acelaş înalt corp le„gislator din literă în literă cuprind „simţemintele poporului român — „şi noi poporul adunat al acestui oraş „şi din pregiur pentru comunica„rea aceasta dreaptă şi sinceră a „convincţiunei noastre în mod so„lemn şi serbătoresc îţi esprimăm „mulţămita şi recunoscinţa noastră „profundă, îţi aducem omagiele noas„tre fiesci.

„Acest pas al Ilustrităţii Voas„tre e adevĕrat pas al unui brav „păstoriu, e sincera şi părintească „îngrigire pentru biserică, scoală, „limbă şi naţiune!

„Şi fericirea noastră a Vĕ vedé „la înălţimea chiemărei cresce, vĕ„ḑênd şi pre ceealalţi capi ai bise„ricilor române pĕtrunşi de asemené „simţeminte şi conscii de înalta lor „misiune, e nespusă fericirea noas„tră, când aceasta armonie a con„vincţiunei capilor păstorilor şi con„ducĕtorilor nostri oglindează nu„mai simţimintele poporului, iubi„rea limbei şi naţiunei noastre.

„Întreaga naţiune fiind la un „cuget şi la o simţire, vêntul ce „tinde a o stînge va nutrí numai „flacăra iubirei limbei şi naţiunei „noastre, — pentru aceea şi în faţa „acestui proiect solemn şi cu încre„dere poate striga: Români ne-a a„flat! Români ne-a lăsa! — Să „trăiesci Măria Ta!"

După aceasta primind mulţimea adunată rĕspunsul părintesc al Ilustrităţii Sale între strigări de „să trăiască" se reîntoarse la locul de unde a plecat şi de acolo la ale sale esclamând numai tot aceste:

Români ne-a aflat,
Români ne-a lăsa —
Să trăiesci Maria Ta!

Săcel, 1 Maiu 1879. *) Domnule Redactor! din rĕspunsul lui Bucur Respop d.to 15/4 a. c. Nr. 47 al „Telegrafului Român", m'am convins, că respectivul primar şi pre toţi oamenii şi ocrotitorii lui tare 'i doare, când te încerci să le spuni câte odată adevĕrul, ca şi când — veḑi doamne — a spune cuiva adevĕrul ar fi pĕcat şi încă pĕcat de moarte.

Firesce că adevĕrul e lumină; dar apoi dacă primariul şi cu adepţii sei se vĕd că în lumină dênşii devin umbriţi, nu lumina e de vină, ci natura lor genuină, de a fi negri.

Nu e adevĕr că Săcelul n'ar avé avere, şi venituri şi mĕ mir cum o poate ḑice primariul aceasta, când între venite figurează pe tot anul 700—800 fl. afară de darea finanţiei vinului şi a cărnei din care d-lui de când figurează ca primariu nu au arĕtat nici un cruceriu.

Din aceste venituri scie primariul bine că poate prea uşor în tot anul să plătească darea comunei cu 168 fl. 81½ cr. şi pe primariul cu 40 fl. pe notariul cercual cu 220 fl. şi pe invĕţătoriul cu 250 fl. toate aceste lefuri se acopere pe deplin din venituri în tot anul, fără a pomení şi de alte picături.

Cum vine dar primariul cu oamenii sei ca să arunce pe fie-care familie o dare nemai pomenită de câte 5 fl. v. a. spre a'şi scoate suma de 1114 fl., şi spre ce scop? Au nu se vede dintr'aceasta, că judele vrea să'şi plătească cu bani scoşi cu esecuţiunea din mânile, şi averea sărăcimei din Săcel suma de 800 fl. v. a.

Te întreb d-le primariu cine 'ţi-a licuidat d-tale faţă cu oamenii pe cari s'a pus arunc, pretensiunea de 800 fl. v. a., şi e dl pretor în stare dimpreună cu adepţii d-tale din representanţă, ca să'ţi licuideze, faţă cu particularii cari nu'ţi datoresc nimic, 800 fl. v. a.? şi cum vii d-ta ca să fii tot de odată şi creditoriul comunei şi şi esecutorul?

E neadevĕr d-le primariu că d-ta n'ai fi scos în cale de esecuţiă 578 fl. 50 cr. dela deosebiţii particulari trimiţind juraţii şi pe dl notariu Ioan Bunea, ca esecutori delegaţi ai d-tale luând şi câte 10 cr. dela fie-care particular, cheltueli de esecuţie.

Din aceasta procedere a d-tale se adeveresce pe deplin, că ai voit nu atât ca să acoperi cu banii acestia leafa învĕţătoriului, notariului, şi darea, ci în linia primă pretensiunea d-tale de 800 fl. carea nu 'ţi-o va licuida nici un om cu suflet drept pe lumea aceasta, îndată ce se va uita la posiţia din care e compusă pretensia, de oare ce pe departe nu vei puté d-ta dovedí, a fi dat împrumut banii acestia la comună. Că d-ta ai încasat banii înainte de a fi fost întărit conclusul, te dovedesc actele care zac la judecată în arĕtarea contra mea, din care act se vede, curios lucru! că chiar dl pretor 'ţi-a dat slobozenia, fără să fi fost conclusul întărit de comitat; prin urmare nu'i adevĕrat că d-ta n'ai fi esecutat acest conclus, care nici până astăḑi nu e întărit.

Clientul meu, sum eu însumi, ai trimis şi la mine sĕ'ţi dau cei 5 fl. şi ai voit să'mi iai bunda cu juraţii şi pârgarii, oare dacă n'am voit să'ţi dau banii pututu'mi-ai lua ca la alţii?

M'am văerat la dl pretor despre aceasta în cancelaria pretorială, se spună cei din această cancelariă, şi chiar dl pretor e vina de nu 'ţi-am dat banii.

Apoi dacă eu vreau, că Săcelenilor să nu li se facă nedreptăţi, aşa aş socotí, că printr'aceasta nu stric nici comunei, nici Săcelenilor, ci poate că d-tale îţi stau în cale cu descoperirea adevĕrului, de nu poţi pune lumina sub obroc.

Nu se îndoiesce nimenea despre modul şi formele în care d-ta ai putut fi ales de primariu încă pe trei ani, şi se figurezi ca astfel nu de 19 ani ci de 14 ani; nu vêrsta decide despre ceea ce sûnt oamenii, ci resultatul faptelor lor, care se vede, că cum e în Săcel. Care stare a lucrului e mai adevĕrată d-le primariu a mea ori a D-tale?

Nicolau Platoş.

*) Cu aceste ţinem afacerea din cestiune încheiată, încât privesce coloanele noastre.

---

mentul suprem, unde cartea D-Tale „Despre amor" îmi căḑù în mâni.

— Să fie cu iertare, domnule, ḑise Michelet cam încurcat, mi se pare că Te înşeli....

Profesorul se uità cu uimire la martorii acestei scene bizare.

— Eu n'am scris nici odată cartea despre carea vorbesci, respunse noul oaspe.

— Pe legea mea! ḑise Teissier, mĕ cam temeam că aici va fi vr'o încurcătură la mijloc.

— D-Ta n'ai scris această carte gângăì învĕţatul întinḑêndu'i esemplarîul ce'l avea la sine şi care aḑi-dimineaţă îi făcuse un serviţiu atât de însemnat.

— Nu, domnule.

— Cine eşti dar? Întrebà Ellermann îngrijat.

— Eu sûnt Firmin Michelet, agent de librariu, şi cu totul la disposiţiuuea D-Voastre, domnilor.

Van-der-Bader căḑù ameţit în un fotoliu.

— Înţeleg acum toate, murmurà învĕţatul. O Dumneḑeule! O Dumneḑeule!

Ellermann se duse la Michelet şi îi presentà pachetul ce 'l păstrase la sine.

— Acest pachet e pentru D-Ta, ḑise el întristat; 'l-am primit de la fata de casă a D-Tale.

Agentul luà pachetul.

— Aceste 'mi-au pricinuit mare nelinişte, murmurà el, căci eu le credeam ajunse în mânile unor oameni nedelicaţi.

Van-der-Bader se sculà repede de pe fotoliu.

— Cunosci D-Ta pe acela pe care 'l caut, ḑise el cu glas înnecat.

— Da şi ba, respunse agentul. Dl Michelet, care e de douĕ ori aşa bĕtrân ca mine, locuesce tot în strada de l'Ouest: 'l-am vĕḑut mai de multe ori, dar n'am avut prilejul să'l vorbesc.

— Să ne întoarcem la Paris, aruncà Ellermann, poate vom fi de astădată mai norocoşi.

— Ah! domnule ḑise Firmin Michelet, paremi-se că în acest moment călĕtoria D-Voastre ar fi zadarnică.

— Zadarnică?...

— „Gazeta de Marseille", care o am cumpĕrat aḑi-dimineaţă, cuprinde o mică notiţă despre ilustrul meu omonim.

Şi ce spune acea notiţă? întrebà studentul.

— Ca dl Michelet, a cărui sănĕtate este foarte sdruncinată, a plecat în Italia şi 'şi-a propus a petrece un an în Neapole.

Ḑicênd aceste cuvinte, agentul de librărie salutà cu urbanitate şi se retrase, însoţit de dl Teissier.

Ellermann închise uşa, şi se reîntoarse apoi la Van-der-Bader.

Acesta îşi reluase locul din fotoliu, şi lacremi mari îi curgeau din ochi dealungul obrajilor sei paliḑi.

Studentul se oprì dinaintea învĕţătoriului, necutezând prin un cuvênt sau prin o privire a turbura această profundă durere.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Necrolog). În cel mai profund doliu al inimei noastre vĕ încunosciinţăm despre repausarea preamatului nostru părinte *Demetriu Fo-*

garaşi senior comerciante şi proprietariu, carele după o viaţă de ani 79 plină de neobosită activitate 'şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului la 24 Maiu 1879 stilul nou.

Remăşiţele pământene se vor înmormênta la 26 Maiu st. n. la oarele 4 d. m. în cimiteriul gr. or. din M. Oşorheiu.

Mureş Oşorheiu 24 Maiu 1879.

Demetriu Fogaraşi jun., Rudolf Fogaraşi ca fii, Jeanetta Fogaraşi născută Dinstl oa noră, Victor Fogaraşi, Elena Fogaraşi, Emil Fogaraşi ca nepoţi.

* (Postal). Direcţiunea postală din Sibiiu prin edictul de dto 25 Maiu n. a. c. Nr. 3700 face cunoscut, cumcă din 1-a Iunie n. a. c. între Mediaş şi Basna pe fie care ḑi va comunica posta în următoriul mod:

Pleacă din Mediaş cătră Basna la 11 oare a. m. şi ajunge în Basna la 12 oare la ameaḑi.

Pleacă din Basna cătră Mediaş la 7 oare dimineaţa şi ajunge în Mediaş la 8 oare dimineaţa.

* (O nouă schimbare) se signalisează în mersul trenului adecă se ḑice că dela 1 Iunie trenul va pleca din Sibiiu la 9 oare dimineaţa şi va sosí în Sibiiu la 6 oare sara.

* (Un ac în inimă). Dr. Huppert medicul principal a unui institut de alienaţi în Sacsonia găsì la secţiunea unui alienat în inima acestuia un ac de cusut, carele a fost găurit dosul camerei stânge a inimei şi sta de-alungul acolo. Cum a ajuns acul acesta în inima bolnavului nu se poate esplica. Bolnavul de altmintrea a ajuns o etate de 52 ani şi până la moartea lui n'a fost bolnav, dară cu deosebire nu s'a plâns despre suferinţe şi dureri de inimă.

Bursa de Viena
din 28 Mai n. 1879.

Metalicele 5%	68 15
Împrumutul naţ. 5% (argint)	70 65
Împrumutul de stat din 1860	126 —
Acţiuni de bancă	845 —
Acţiuni de credit	266 25
Valuta nóuă imperială germână	252 75
London	116 85
Argint	— —
Galbin	5 51
Napoleon d'aur (poli)	9 33

Economic.

Făgăraş, 23 Maiu n. Pro hectolitră: Grâu fl. 6.50—6.80; grâu sĕcăreţ fl. 5—5.50; sĕcară fl. 3.20—3.40 cucuruz fl. 3.20—3.40; ovĕs fl, 2.20—2.30 orz —.; mălaiu fl. 8—.—; Sămânţă de cânepă fl. —.—; mazere fl. 8—9; linte fl. 10—.11; fasole fl. 4.50—5; prune uscate fl. ; pro 100 chilo: Slănină fl. 60—75; sĕu brut fl. 32—34; sĕu de lumănări fl. 28—30; unsoare fl. 50—55; cânepă fl. 40—45; sĕmênţă de in fl. —.—; săpun fl. 58—; pro chilo carne de pită 38 cr. carne de viţel —.— cr.; carne de vo.rc 40—44cr. Têrgul de aḑi a fost bine cercetat.

Budapesta, 24 Maiu n. Impregiurările meteorologice în decursul sĕptĕmânei trecute s'au schimbat tare spre bine, deşi nici Sâmbătă n'a fost timp constant frumos, ci mai mult schimbăcios. Insĕ împregiurările temperaturei sûnt absolut mai favorabile aşa încât domnesce în deobşte nădejdea, că vegetaţiunea rĕmasă indĕrĕpt în curênd se va restaura şi va ajunge la gradul, ce i se cuvine în timpul de faţă. In decursul sĕptĕmânei trecute s'a sfârşit sĕmĕnatul cucuruzului, ce până acuma n'a fost cu putinţă şi unde nu e chiar gata, acolo încă în curênd va fi isprăvit. Cucuruzul sĕmĕnat mai înainte din pricina temperaturei reci parte n'a rĕsărit, parte însĕ a putreḑit de ploile multe; aşa cel de curênd sĕmĕnat îl va ajunge şi şi întrece în prosperare. Grânele sub influinţa timpului cald şi frumos de faţă se restaurează şi cresce vĕḑênd cu ochii, asemenea şi orzul şi ovĕsul. Crumpenilor le-a umblat ca cucuruzului. Prin timpul cald se uscă bălţile cele lăţite pe hotare şi se împedecă puternic calamitatea tăciunelui.

Impregiurările aceste favorabile au influinţat tare asupra comunicaţiunei şi prin aceasta au desvoltat o viaţă mare în têrgul tuturor articulilor, a căror preţuri le notăm după cum urmează:

Grâul a trecut în cuantitate de vre-o 80,000 măji metr. cu câte fl. 9.80—10.10; Sĕcara la 1500 m. m. cu câte fl. 6.20—6.50; Orzul la 300 m. m. cu câte fl. 5.20—5.40; Ovĕsul la 3000 m. m. cu câte fl. 5.40—5.80; Cucuruzul la 12,000 m. m. cu câte fl. 5.25—5.65; Făina a trecut ca şi în sĕptĕmânile de mai nainte.

Păstăioasele avură asemenea căutare foarte bună şi au avut în special urmatoarele preţuri: fasolea fl. 6.25—7; mălaiul fl. 5—5.20; lintea şi mazĕrea fl. 14—15; sĕmênţa de in fl. 12.50—13; Lânile încă au avut trecere bună şi s'au vêndut după cualitate cu fl. 44—46 ba chiar şi cu fl. 100—105 per 56 chilograme.

Porcii au fost căutaţi ca şi în sĕptĕmânile trecute şi s'au vêndut binişor. In têrg s'au aflat de astădată 93,340 de capete între cari din România 1920, din Ungaria 1240 şi din Ardeal 350; Unsoarea de porc n'a fost căutată şi d'abia a trecut fără vas cu fl. 44—45 şi cu vas cu tot cu fl. 46.50—47.50; Slănina a trecut cu fl. 41—42; sĕul cu fl. 44—46; spirtul a fost foarte tare căutat şi s'au plătit per 10,000 litre % cu fl. 26—27 în marele; Crumpenile s'au platit per maja metrică cu fl. 2.

Peile au început a fi căutate cu mare vioiciune. S'au vêndut preste tot la 10,000 pei de oaie şi adecă cele din Bănat şi Ardeal cu fl. 125—135 per 102 dărabe; apoi au trecut la 18,000 pei de miel, dintre care cele din Ardeal s'au plătit per 100 dărabe cu fl. 70—83. Peile celelalte n'au avut de astădată trecere.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny."

Licitaţiuni: în 11 Iulie imob. Policsenei Iánosi în M. Oşorheiu; în 9 Iunie imob. lui Iuon Islai în Ciuca; în 14 Iulie şi 1 Septembre imob. lui Stefan Petö în Kaposztás-Szt-Miclos; în 7 Iulie şi 25 August imob. lui Ladislau Nagy în M. Oşorheiu (trib.); în 28 Iunie şi 28 Iulie imob. lui F. G. Spaeek în Sibiiu (trib.); în 7 Iunie imob. lui Mendel Neuman şi soţi în Dios (trib. Alba-Iulia); în 13 Iunie imob. lui Natan Hirsch în Şomcuta (judec. cerc. Şomcuta-mare); în 6 Iunie imob. lui Adam Kanez în Baczad; în 6 Iunie imob. lui Samuilă Raduly jun. şi soţi în Udvárfalva; în 11 Iunie imob. lui Ilie Hoszu în Sânt-Ana; în 9 Iunie imob. d-nei Iosif Kis în Mező-Band; în 9 Iulie şi 27 August imob. d-nei Wenzel Irosek şi soţi în M. Oşorheiu (trib.); în 21 Iunie şi 21 Iulie imob. d-nei Iosif Apro în Aiud (judec. cerc.); în 9 Iunie imob. lui Ludovic Székely în Cluj (trib.); în 21 Iunie şi 21 Iulie imob. lui Teodor Sêrbu în Sibiiu (trib.); in 5 Iulie şi 23 August imob. lui Mihail Csismadia în Csikfalva (trib. M. Oşorheiu); în 6 Iunie imob. lui Avram David în Ormingye (judec. cerc. Körösbánya).

Raţiociniul comitetului balului român din Viena.

Societatea academică „România Junä" nu mai avea fond disponibil. Cabinetul de lectură al societăţei era în periclul de-a fi închis. Astfel era atacată, de nu esistenţa cel puţin valoarea societăţei.

Apelul făcut în ultimul raport anual al „României June" nu avuse resultatul dorit. Nu ne rĕmase deci altă cale de-a face bani pentru societate decât arangiarea unui bal. Crearea unui nou fond disponibil a fost aşadară scopul principal al balului.

Se înţelege de sine, că de aceasta întreprindere erau legate şi alte scopuri generale. Nu este insĕ ací locul să le specificăm, nici să ne esprimăm apriat opiniunea noastră proprie despre valoarea balului privit din mai multe puncte de vedere. Ne îndestulim a revoca în memoria publicului esenţa criticei jurnalelor vienese. Aceste raportară, că balul român din 15 Febr. a. c. a fost unul din cele mai strălucite şi frecuentate baluri de elită ale capitalei, ba ce e mai mult, din causa presenţei Alteţei Sale imperiale a domnului archiduce Albrecht şi a mai multor diplomaţi, îi vindecară o însemnĕtate politică magulitoare pentru Români. Deci noi, fără a comite eroarea de lăudăroşie proprie, la rêndul nostru putem afirma, că atât succesul material şi moral al balului nostru, cât şi splendoarea sa esterna întrecù chiar şi aşteptările noastre optimistice.

Ca până acum nici odată, s'au încasat 3303 fl. 73 cr., ear spesele fac 1373 fl. 39 cr. Rĕmân deci ca venit curat 1930 fl. 34 cr. v. a., care sumă s'a aşeḑat deja în casa „României June" şi formează acum averea sa disponibilă. Esistenţa societăţei earăşi este asigurată pe timp mai lung.

Dacă, pelângă toată parsimonia observată de comitet, erogaţiunile totuşi se urcară la o sumă considerabilă, trebue a se lua în consideraţiune, că suma lor nu numai nu întrece spesele vre-unui bal al „României June" din anii precedenţi, ci este mai mică. De altă parte balul nostru s'a arangiat într'un stil mai mare. Aşa de esemplu numai tipăriturile, portul postal şi spesele secretariale se urcară de astădată la 325 fl. pentrucă făcurăm circa de trei ori mai multe învitaţiuni ca în anii trecuţi. Numai aşa se poate esplica, că şi venitul este de trei şi patru ori mai mare.

Departe de a ḑice, că acest succes surprinḑĕtor este meritul nostru, recunoascem cu viuă plăcere, că avem să'l atribuim maranimositătei doamnelor patronese şi liberali publicului român şi filo-român ce ne-a spriginit întreprinderea într'un mod neobicĭnuit. Aducem deci la locul acesta cea mai respectuoasă mulţămită şi adênc simţită recunoscinţă înaltei case imperiale din Viena, Alteţelor Lor Regale din Bucuresci, doamnelor patronese, domnilor colectanţi şi onoratului public român şi filoromân, a căror generositate esemplară a contribuit aşa de mult la ajungerea scopului nostru.

In fine venim cu bucurie a publica raţiociniul comitetului; mai adaugem însĕ, că, avênd informaţiuni private despre unele colecte făcute în favorul scopului nostru (ce până acum nu le-am primit), vom publica ulterior şi pe aceste sau în ḑiuare sau în raportul anual al societăţei cât ce vom fi primit numele respective.

Pentru comitet: Preşedintele Drd. Octaviu Blăjan.

Viena în Aprile 1879.

A. Conducerea.

a) Patronesele: Angelina de Bălăcean, Matilda Dumba n. Germani, Maria de Filişan, Theresa Edouard-Kanitz, Aurelia Trapşa-Kron, Coelestina de Oppolzer Mautner-Markhof.

b) Comitetul arangiator: Drd. med. Octaviu Blăjan, preşedinte; Drd. med. Nicolau N. Poppa, casariu; Basiliu Damian, controlor; Drd. jur. Basiliu Tudan, Victor Socec, Vasile Voina, secretari; Andreiu Bârsean, stud. în filos., Demetriu Brătean, stud. în techn., Valeriu N. Cuman, stud. în farm., Dr. jur. Pamfil Dan, c. r. adjunct, Ioan Duşoiu, stud. în comerţ., Drd. med. Teodor Mihalcea, Drd. med. Ioan Radu, George Stănescu, stud. în comerţ., membri ordinari; Drd. med. George Zoe, Drd. med. Ioan Anca, Drd. med. Ioan Cloaje, Drd. filosof. George Dan, Dr. med. Artur Hinec, Drd. jur. Ioan Luţa, Ioan Mihălţan, audit. c. r., membri cooptaţi pentru sara de bal; Drd. med. Teodor Mihalcea, Andreiu Bârsan, stud. filos., Valeriu N. Cuman, stud. farm., comisia revĕḑĕtoare.

(Va urma).

Nr. 57—1879 2—3

CONCURS.

Pentru opt (8) tineri români cari voiesc a învĕţa vre-una din următoarele meserii: rotăria, dulgheria, terăria, cojocăria, mĕsăria, cismăria, pălărieria, curelăria sau şelĕria, se deschide prin aceasta concurs la un ajutoriu pentru fie-care de câte 25 fl. pe an.

Suplicile au să fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez, din care să fie evident, că concurentele e de nascere român şi că are cel puţin etatea de 14 ani.

2. Atestat scolastic, că are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scolile primare din Austro-Ungaria şi să cunoască şi o altă limbă usitată în ţară, precum germână sau maghiară.

3. Revers dela părinţi sau tutori, că vor lăsa pe fiii lor să înveţe meseria, la care se aplică, până când vor eşí calfe sau sodali cu atestat în regulă.

4. Un esemplar din contractul, ce părintele sau tutorul suplicantului va încheia cu maiestrul, la care învĕţăcelul întră la meseria ce 'şi-a ales-o.

Suplicile astfel instruite, sûnt a se înainta subsemnatului comitet până în 31 Iuliu a. c. st. n.

Sibiiu, 10 Maiu 1879.

Comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Nr. 72—1879. 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de paroch gr. or. de a III-a clasă în comuna Haşag protopresbiteratul Mediaşului, se deschide concurs cu terminul până la 10 Iuniu a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Casă şi curte cu edificii necesare de locuit, în restimp de doi ani, după care timp se obligă poporul a edifica casă parochială cu edificiile necesare pe curtea parochială.

2. Canonica porţiune de 18 jugere pământ, parte arătoriu, parte fênaţ.

3. De la 70 familii câte o ḑi de lucru, sau 50 cr. v. a.

4. Venitele stolare usuate, şi regulate în sinodul protopresbiteral.

Doritorii de-a ocupa acest post sûnt avisaţi a'şi subşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral, inştruite conform legii, până la terminul prefipt.

Mediaş în 7 Aprilie, 1879.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. ppesc.

Nr. 51—1879. 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II-a Rîpa inferioară ppresbiteratul Turdei superioare, se escrie concurs în urma ordinaţiunei preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 24 Aprilie a. c. Nr. 1186 B. cu terminul până la 10 Iuniu a. c. st. v. pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă parochială cu grădină de legumi şi de pomi, precum şi edificiile economice necesare.

2. Folosirea cimiteriului de lângă biserică.

3. porţiunea canonică de 16 jugere 579□ org. agru şi fênaţ.

4. De la 205 case câte o ḑi de lucru cu palma sau 20 cr. v. a.

5. Tot de la 205 case câte o ferdelă de cucuruz sfârmit a 16 cupe ferdela.

6. Stola îndatinată; cari emolumente computate toate în bani d'au suma de 460 fl. v. a. din carea una a treia este a cantorului.

Doritorii de-a ocupa această parochiă vor avé a'şi aşterne rugările instruite în sensul stat. org. la subscrisul până la terminul indicat.

Deda, în 3 Maiu, 1879.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Turdei superioare.

Ioann Popescu m. p.,
adm. protopopesc.

Redactor respunḑĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.